

**UCHWAŁA NR III.18.2024
RADY GMINY KLUKOWO**

z dnia 28 czerwca 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób
Doznających Przemocy Domowej w Gminie Klukowo na lata 2024-2028**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2024 r. poz. 609 i 721) w związku z art.6 ust.2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024r. poz. 424) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Klukowo na lata 2024-2028 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Klukowo.

§ 3. Traci moc uchwała Nr VII/48/2019 Rady Gminy Klukowo z dnia 26 września 2019 roku w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019-2024.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Andrzej Tymiński

Załącznik do uchwały Nr III.18.2024

RADY GMINY KLUKOWO

z dnia 28 czerwca 2024 r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY DOMOWEJ
I
OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH
PRZEMOCY DOMOWEJ
W GMINIE KLUKOWO NA LATA 2024 - 2028**



Klukowo 2024

Spis treści

ROZDZIAŁ I. WSTĘP

1. Podstawy prawne przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej
2. Definicje i charakterystyka zjawiska przemocy domowej
3. Adresaci Programu
4. Miejsce realizacji Programu
5. Realizatorzy Programu i czas realizacji

ROZDZIAŁ II. Część diagnostyczna

1. Opis problemu przemocy domowej
2. Zasoby instytucjonalne
3. Potrzeby w sferze przeciwdziałania przemocy domowej
4. Analiza SWOT

ROZDZIAŁ III. Część programowa

1. Założenia Programowe
2. Cele, kierunki i wskaźniki Programu
3. Harmonogram realizacji Programu
4. Monitorowanie, sprawozdawczość i środki finansowe na realizację Programu

Rozdział 1. WSTĘP

Przemoc domowa jest niebezpiecznym zjawiskiem o charakterze społecznym, psychologicznym, fizycznym i kryminogennym. Przez lata akceptowana, uważana za jedno z narzędzi wychowawczych czy budujących relację w rodzinie. Dziś uznawana za przestępstwo i powszechnie potępiana. Przemoc domowa jest również głośnym tematem medialnym i to dzięki informacjom zamieszczanym w prasie, Internecie czy telewizji społeczeństwo poznaje występujący na coraz większą skalę problem przemocy domowej.

Rodzina to podstawowe środowisko, które powinno zapewnić dziecku bezpieczeństwo emocjonalne. Dzieci potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony osób dorosłych, których obowiązkiem jest zapewnienie im opieki i odpowiednich warunków do harmonijnego rozwoju. Rodzina oddziałuje w sposób świadomy i nieświadomy na osobowość dziecka, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego postępowanie na całe życie. Warunki społeczno – gospodarcze, w których funkcjonuje dzisiejsza rodzina, wywierają daleko idące zmiany w podstawach społeczno – ekonomicznych, funkcjach oraz strukturze rodzinnej. Pojawiają się problemy, których współczesna rodzina nie jest w stanie pokonać samodzielnie. Rodzina jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia dziecka, dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Podstawą społecznej pomocy rodzinom powinno być wsparcie w procesie prawidłowego budowania relacji w rodzinie oraz prawidłowym wypełnianiu ról społecznych.

Problemy pojawiające się w funkcjonowaniu rodziny (np.: ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, uzależnienia, przemoc w rodzinie) mogą wpływać na niewydolność opiekuńczo – wychowawczą, prowadząc do zaburzenia procesu prawidłowego rozwoju dziecka.

Zadaniem asystenta rodziny jest pomoc przy wdrażaniu właściwych postaw życiowych, wspieranie w trudnościach opiekuńczo-wychowawczych oraz przekazywanie prawidłowych wzorców rodzicielskich. Asystent wspólnie z rodziną określa sposób wyjścia z trudnej sytuacji życiowej, ustala mocne strony rodziny oraz rodzaj i kolejność podejmowanych działań. Rola asystenta rodziny zaczyna się już na etapie profilaktyki, jego zadaniem jest całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami.

Działania podejmowane na rzecz rodziny polegają na:

- diagnozowaniu problemów rodziny,

- określaniu wspólnie z rodziną podstawowych problemów i potrzeb,
- motywowaniu rodziny do współpracy i działań zmierzających do pokonania problemów,
- prowadzeniu poradnictwa i edukacji dla rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej,
- współpracy z właściwymi instytucjami, organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i specjalistami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Klukowo na lata 2024-2028 został opracowany zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424). Dla celów Programu przyjęto definicję rodziny wskazaną w art. 6 pkt 14 ustawy o pomocy społecznej, w którym definiuje się rodzinę jako „osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”. Takie rozumienie rodziny nie zakłada konieczności występowania instytucjonalnej formy małżeństwa ani więzi pokrewieństwa.

Niniejszy dokument nazwany Gminnym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej Gminy Klukowo na lata 2024-2028 ma stanowić kompendium wiedzy definiującej zjawisko przemocy domowej, a przede wszystkim dawać konkretne rozwiązania pozwalające na ograniczenie występowania tego negatywnego zjawiska.

1. PODSTAWY PRAWNE PRZECIWDZIAŁANIU ZJAWISKU PRZEMOCY DOMOWEJ.

Podstawowym aktem prawnym regulującym działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424), dalej zwana "ustawą". Ustawa określa:

- 1) zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- 2) zasady postępowania wobec osób doznających przemocy domowej,
- 3) zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc domową.

Przepisy ustawy stosuje się także w przypadku zagrożenia przemocą domową oraz w przypadku podejrzenia stosowania przemocy domowej.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej Gminy Klukowo na lata 2024 – 2028 został opracowany zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy, z uwzględnieniem nowelizacji wprowadzonej na mocy przepisów ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 r. poz. 535), która obowiązuje od 22 czerwca 2023 r. W myśl art. 6. ust. 2 pkt 2-4 ustawy, do pozostałych zadań własnych gminy należy:

- 1) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową,
- 2) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia,
- 3) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

W niniejszym Programie uwzględniono także podstawowe akty prawne, które współtworzą charakterystyczny system przeciwdziałania przemocy domowej:

- 1) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.),
- 2) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U z 2024 r. poz. 177 z późn. zm.),
- 3) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.),
- 4) ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609 z późn. zm.),
- 5) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.),

- 6) ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz. U. z 2024 r. poz. 560),
- 7) ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023r. poz. 2809 z późn. zm.),
- 8) ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny (Dz. U. z 2024 r. poz. 17 z późn. zm.),
- 9) ustawa z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2023 r. poz. 2119),
- 10) ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550 z późn. zm.),
- 11) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (tekst jednolity Dz.U. 1997 nr 78 poz. 483 z późn. zm.),
- 12) uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M.P z 2023 r. poz. 1232).

2. DEFINICJE I CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY

Od 22 czerwca 2023 r. przez przemoc domową rozumie się: "jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych, lub możliwości podjęcia pracy, lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Ponadto w myśl definicji przemocy domowej osoba doznająca przemocy domowej to:

- a) małżonek, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- b) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- d) osoby pozostające w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- e) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- f) osoby wspólnie zamieszkujące i gospodarujące oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- g) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej, lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletni
– wobec których jest stosowana przemoc domowa.

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa wyżej.

Świadek przemocy domowej – należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Osoba stosująca przemoc domową to osoba pełnoletnia, która dopuszcza się przemocy domowej wobec osób, o których mowa powyżej.

Obecnie obowiązujące rozwiązania prawne, zawarte w procedurze "Niebieskie Karty"[#] (dalej także "NK"), nie wymagają zgody osoby doznającej przemocy domowej, ani osoby stosującej przemoc domową na prowadzenie NK. Wprowadzono zasadę realizacji NK, według miejsca zamieszkania osoby doznającej przemocy domowej. Obowiązkiem GDP (grupy diagnostyczno-pomocowej) będzie zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury "Niebieskie Karty" pod jej nieobecność. Wprowadzono zasadę, że jeżeli realizacja procedury "Niebieskie Karty" napotyka trudności, każdemu członkowi grupy diagnostyczno-pomocowej przysługuje prawo wystąpienia do wojewody z wnioskiem o wskazanie innej gminy właściwej. Zakończenie procedury "Niebieskie Karty" nastąpi w przypadku ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia, że zaprzestano dalszego stosowania przemocy (lub rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań). Dodatkowo wprowadzono obowiązek monitorowania sytuacji osób uczestniczących w procedurze "Niebieskie Karty" przez okres 9 miesięcy po jej zakończeniu.

Ustawa z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 2890) poszerza katalog zakazów wobec osób stosujących przemoc, który będzie obejmował:

- 1) zakaz zbliżania się do osoby doznającej przemocy – gdy osoba stosująca przemoc domową swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy domowej stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby doznającej tej przemocy;
- 2) zakaz kontaktowania się z osobą doznającą przemocy – gdy osoba stosująca przemoc domową swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy domowej stwarza zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby doznającej przemocy, a także gdy osoba stosująca przemoc domową nęka ją za pomocą środków komunikacji elektronicznej na odległość, wzbudzając u niej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia, poniżenia lub udrczenia lub istotnie narusza jej prywatność;
- 3) zakaz wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, lub obiektu sportowego, do którego uczęszcza osoba doznająca przemocy domowej, miejsca pracy lub innego miejsca, w których zwykle lub regularnie przebywa osoba doznająca przemocy domowej, oraz przebywania na tym terenie – jeżeli osoba doznająca przemocy domowej uczęszcza do szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, uprawia sport lub pracuje.

Wszystkie wskazane wyżej zakazy wobec osoby stosującej przemoc domową będą mogły być wydane przez: Policję lub Żandarmerię Wojskową, sąd – w postanowieniu o udzieleniu zabezpieczenia lub w postanowieniu o zobowiązaniu do opuszczenia mieszkania lub zakazie zbliżania się do niego, o zakazie zbliżenia się do osoby dotkniętej przemocą, kontaktowania się z nią, lub wstępu do miejsc, w których ta osoba przebywa. Zakazy, do których wydania uprawniona jest Policja lub Żandarmeria Wojskowa tracą moc po upływie 14 dni od dnia ich wydania, chyba że sąd udzielił zabezpieczenia, którym zostały one przedłużone. Przy obliczaniu terminu nie uwzględnia się dnia, w którym zakazy zostały wydane. Zakazy tracą także moc, w przypadku gdy po ich wydaniu wobec osoby stosującej przemoc domową zastosowano środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania. Policjant może wydać nakaz opuszczenia mieszkania, a także każdy z pozostałych zakazów (które mogą być zastosowane łącznie):

- 1) podczas interwencji podjętej we wspólnie zajmowanym mieszkaniu lub jego bezpośrednim otoczeniu lub
- 2) w związku z powzięciem informacji o stosowaniu przemocy domowej, w szczególności zgłoszenia przez:
 - osobę dotkniętą przemocą domową lub
 - kuratora sądowego lub pracownika jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, w związku z wykonywaniem ustawowych obowiązków.

Co istotne, Żandarmerii Wojskowej przyznano uprawnienia analogiczne do przysługujących Policji w odniesieniu do osób stosujących przemoc domową, które są żołnierzami pełniącymi czynną służbę wojskową. Jeśli natomiast wobec takich osób ze swoich uprawnień skorzysta Policja, jest zobowiązana niezwłocznie zawiadomić właściwą jednostkę organizacyjną Żandarmerii Wojskowej.

Osoba doznająca przemocy domowej może wystąpić do sądu z wnioskiem o:

- 1) zobowiązanie osoby stosującej przemoc domową do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia,

- 2) wydanie zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia,
- 3) zakazu zbliżania się do osoby dotkniętej przemocą domową,
- 4) zakazu kontaktowania się z osobą doznającą przemocy domowej,
- 5) zakazu wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, lub obiektu sportowego, do których uczęszcza osoba doznająca przemocy domowej, miejsca pracy lub innego miejsca, w którym zwykle lub regularnie przebywa osoba doznająca przemocy domowej, i przebywania na tym terenie.

Sąd rozpoznaje sprawę w postępowaniu nieprocesowym i orzeka po przeprowadzeniu rozprawy. Kodeks postępowania cywilnego nakłada na sąd obowiązek szybkiego rozpoznania sprawy. Sąd orzeka w terminie jednego miesiąca od dnia wniesienia wniosku. W przypadku wniesienia apelacji, sąd drugiej instancji orzeka w terminie jednego miesiąca od przedstawienia akt sprawy przez sąd pierwszej instancji wraz z apelacją.

Sąd uwzględniając wniosek o zobowiązanie osoby stosującej przemoc domową do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub o wydanie zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia, wskazuje w postanowieniu obszar, który osoba stosująca przemoc domową ma opuścić i na którym nie może przebywać, lub odległość od wspólnie zajmowanego mieszkania, którą osoba stosująca przemoc domową jest obowiązana zachować. Sąd uwzględniając wniosek o wydanie zakazu zbliżania się do osoby dotkniętej przemocą domową, wskazuje w postanowieniu wyrażoną w metrach odległość, na którą osoba stosująca przemoc domową nie może zbliżyć się do osoby dotkniętej tą przemocą.

Sąd uwzględniając wniosek o wydanie zakazu kontaktowania się z pełnoletnią osobą dotkniętą przemocą domową, na wniosek wnioskodawcy lub uczestnika postępowania, gdy przemawiają za tym szczególne okoliczności, może w postanowieniu określić dopuszczalne sposoby kontaktowania się oraz ich zakres, mając na uwadze bezpieczeństwo osoby dotkniętej przemocą domową.

Postanowienia sądu, o których mowa powyżej, oraz postanowienie uwzględniające wniosek o wydanie zakazu wstępu na teren szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej lub artystycznej, lub obiektu sportowego, do których uczęszcza osoba dotknięta przemocą domową, miejsca pracy lub innego miejsca, w którym zwykle lub regularnie przebywa osoba doznająca przemocy domowej, i przebywania na tym terenie, są skuteczne i wykonalne z chwilą ogłoszenia. Postanowienia te mogą być uchylane lub zmieniane wskutek zmiany okoliczności sprawy, chociażby były zaskarżone, a nawet prawomocne.

Niestosowanie się do zakazów przez osobę stosującą przemoc domową stanowi wykroczenie. Sprawca podlega karze:

- 1) aresztu (wymierzana w dniach może trwać od 5 do 30 dni),
- 2) ograniczenia wolności (trwa 1 miesiąc; w czasie jej odbywania ukarany: nie może bez zgody sądu zmieniać miejsca stałego pobytu; jest obowiązany do wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne; ma obowiązek udzielania wyjaśnień dotyczących przebiegu odbywania kary), albo
- 3) grzywny do 5000 złotych.

W art. 12a ustawy dodano punkt 4a i 4b oraz ust. 8, co oznacza zmiany w procedurze zapewnianiu dziecku ochrony przed przemocą domową przez pracownika socjalnego. Przed podjęciem decyzji o interwencji na podstawie art. 12a pracownik socjalny w uzgodnieniu z funkcjonariuszem Policji, a także lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką dokona oceny ryzyka zagrożenia dla życia, lub zdrowia dziecka w kwestionariuszu szacowania ryzyka zagrożenia dla życia, lub zdrowia dziecka. W przypadku zapewnienia dziecku ochrony dziecku udziela się wsparcia psychologa.

Zjawisko przemocy domowej, należy zatem analizować przyjmując perspektywę indywidualną, systemową lub społeczną. Perspektywa indywidualna, to spojrzenie przez pryzmat osoby doznającej przemocy lub przez pryzmat osoby stosującej przemoc domową. Perspektywa systemowa to ukazanie możliwych form wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc oraz opis metod wsparcia. Natomiast perspektywa społeczna, to odbiór społeczny zjawiska przemocy domowej, postawy członków lokalnej społeczności wobec aktów przemocy. Przemoc jest zjawiskiem występującym powszechnie w naszym społeczeństwie i dotyka rodziny o różnym statusie społecznym i należy ją zakwalifikować do kategorii zachowań negatywnych i szkodliwych społecznie.

Zasadniczo wyróżnia się następujące formy przemocy:

1. Przemoc fizyczna – to forma agresji łącząca się naruszeniem granic ciała. Jej celem jest zadanie "ofierze" bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia. Przejawia się: szarpaniem, kopaniem, popychaniem, obezwładnianiem, duszeniem, odpychaniem, przytrzymywaniem, policzkowaniem, szczypaniem, biciem otwartą ręką, pięściami, różnymi przedmiotami, przypalaniem papierosem, topieniem, polewaniem substancjami żrącymi, użyciem broni, pozostawieniem w niebezpiecznym miejscu, nieudzieleniem niezbędnej pomocy, itp.

2. Przemoc psychiczna – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości, wzbudzenie w osobie doznającej przemocy strachu. Ta forma przemocy powoduje poważne szkody psychologiczne. Przejawia się: wyśmiewaniem opinii, poglądów, przekonań, religii, pochodzenia, narzucaniem swojego zdania, poglądów, stałym ocenianiem, krytyką, wmawianiem choroby psychicznej, izolowaniem, kontrolowaniem, ograniczaniem kontaktów z innymi ludźmi, wymuszaniem posłuszeństwa i podporządkowania, ograniczaniem snu, pożywienia i schronienia, wyzywaniem, używaniem wulgarnych epitetów, poniżaniem, upokarzaniem, zawstydzaniem, stosowaniem gróźb, szantażowaniem, itp.

3. Przemoc seksualna – to zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, a także kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy ta osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przejawia się: gwałtem, wymuszaniem pożycia seksualnego, nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, zmuszaniem do seksu z osobami trzecimi, sadyzmem w pożyciu, wyśmiewaniem wyglądu ciała i krytyką zachowań seksualnych, itp.

4. Przemoc ekonomiczna – to celowe niszczenie czyjejs własności, pozbawianie środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby. Przejawia się: okradaniem, zabieraniem pieniędzy, nielożeniem na utrzymanie, uniemożliwianiem podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajaniem podstawowych, materialnych potrzeb rodziny, szantażowaniem, zaciąganiem długów i kredytów bez zgody współmałżonka, zmuszaniem do pożyczek, uniemożliwianiem korzystania z pomieszczeń niezbędnych do zaspokajania potrzeb (kuchnia, łazienka) itp.

5. Zaniedbanie – to ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych. Tej formy przemocy najczęściej doświadczają dzieci. Przejawia się: niedawaniem (dziecku) środków na utrzymanie, pozbawianiem jedzenia, ubrania, schronienia, brakiem pomocy w chorobie, nieudzieleniem pomocy, uniemożliwianiem dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka.

6. Cyberprzemoc - to przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu bądź komputera. Przejawia się: agresją słowną, np. wyzywaniem na czatach internetowych, umieszczaniem komentarzy na forum internetowym w celu ośmieszenia, sprawianiem przykrości lub wystraszeniem innej osoby, upublicznianiem upokarzających, przerobionych zdjęć i filmów, zamieszczaniem przykrych komentarzy na profilach innych osób w portalach społecznościowych, włamywaniem na konto i podszywaniem się pod kogoś w celu zamieszczania w jego imieniu obraźliwych postów i zdjęć na profilach innych użytkowników, szantażowaniem, ujawnianiem sekretów, wykluczaniem z grona "znajomych" w Internecie, celowym ignorowaniem czyjejs działalności w sieci.

Przemoc domowa zazwyczaj ma charakter długotrwały i cykliczny. Można wyszczególnić powtarzające się fazy, które razem tworzą pewnego rodzaju cykl przemocy. Znajomość faz pozwala lepiej zrozumieć charakter i specyfikę problemu. Możemy wyróżnić trzy fazy powtarzającego się cyklu. Są to:

1. Faza narastania napięcia – jest to pierwsza faza, w której dochodzi do stopniowego wzrostu napięcia, w której osoba stosująca przemoc jest stale napięta i poirytowana, zaś osoba doznająca przemocy obarcza siebie winą i stara się za wszelką cenę uniknąć kolejnej awantury;

2. Faza ostrej przemocy – jest to druga faza, w której napięcie prowadzi do wybuchu gniewu i rozładowania agresji. Osoba stosująca przemoc staje się gwałtowny, wpada w szał, jakiś drobiazg wywołuje awanturę. Osoba doświadczająca przemocy może doznać obrażeń zagrażających jej zdrowiu i życiu. Najczęściej to w tej fazie osoby doznające przemocy wzywają policję, szukają pomocy;

3. Faza miodowego miesiąca – jest to trzecia faza, w której osoba stosująca przemoc wyraża skruchę, składa obietnice, obiecuje poprawę. "Sprawca" jest czuły, troskliwy, zapewnia o swojej miłości. Przeprasza często towarzyszą lzy i prezenty. W tej sytuacji osoba doznająca przemocy często czuje się odpowiedzialna za to, co się stało i postanawia dać sprawcy "drugą szansę". Faza miodowego miesiąca zatrzymuje ofiarę w sytuacji przemocy, bo łatwo pod jej wpływem zapomnieć o koszmarze związanym z przeżyciem wcześniejszych dwóch faz. Niestety faza miodowego miesiąca nie trwa długo. Po jakimś czasie napięcie znowu narasta i cały cykl przemocy powtarza się. Z biegiem czasu przemoc staje się coraz gwałtowniejsza i dotkliwsza. Cykliczność przemocy sprawia, że osobom doświadczającym przemocy trudno jest podjąć działania mające na celu zatrzymanie przemocy.

Przemoc fizyczna, seksualna, psychiczna i ekonomiczna popełniona na szkodę osób najbliższych jest przestępstwem. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, może być zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną (art.207 kk.), za które grozi kara pozbawienia wolności od trzech miesięcy do 5 lat. Jeśli sprawca działa ze szczególnym okrucieństwem lub jeżeli osoba pokrzywdzona targnie się na własne życie, sprawca podlega karze odpowiednio od roku do lat 10 i od 2 do 12 lat.

Skutki przemocy domowej to nie tylko szkody fizyczne, ale również trwałe następstwa w psychice człowieka. Bezpośrednie skutki przemocy można podzielić na:

- 1) objawy fizyczne (m.in. urazy, obrzęki, otarcia, rany, złamania, stłuczenia, zadrapania, oparzenia, siniaki, choroby w wyniku powikłań i stresu),
- 2) objawy emocjonalne (m.in. smutek, wycofanie, wzrost poczucia lęku i niepokoju, izolacja, depresja, próby samobójcze, samobójstwa, zmienność nastrojów, niska samoocena i poczucie własnej wartości, zespół stresu pourazowego, napady paniki, zaburzenia snu, zaburzenia psychosomatyczne),
- 3) objawy społeczne (m.in. wycofanie społeczne, nieufność, nieumiejętność nawiązywania kontaktu, wyuczona bezradność, spadek poczucia kompetencji),
- 4) objawy seksualnego wykorzystywania dziecka (m.in. seksualizacja kontaktów międzyludzkich, wciąganie innych dzieci w nietypową aktywność seksualną, świadomość seksualna wykraczająca poza poziom dojrzałości dziecka, ucieczki z domu, próby samobójcze, problemy psychiczne).

3. ADRESACI PROGRAMU

Zmiany prawne od 22 czerwca 2023 r. w zakresie funkcjonowania systemu przeciwdziałania przemocy domowej wpłyną m.in. na funkcjonowanie jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, pracowników socjalnych, asystentów rodziny, gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, Policję, oświatę, ochronę zdrowia oraz organizacje pozarządowe i kuratorów sądowych. Nowelizacja przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej wprowadza zmiany w organizacji i funkcjonowaniu Zespołów Interdyscyplinarnych, a w miejsce grup roboczych powoływane będą grupy diagnostyczno-pomocowe.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Klukowo na lata 2024 – 2028 skierowany jest do:

- osób doświadczających przemocy domowej,
- osób stosujących przemoc domową,
- świadków przemocy domowej,
- społeczności lokalnej, w tym osób zagrożonych przemocą domową,
- przedstawicieli służb, instytucji i organizacji pozarządowych – podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

4. MIEJSCE REALIZACJI PROGRAMU

Obszar Gminy Klukowo.

5. REALIZATORZY PROGRAMU I CZAS REALIZACJI

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Klukowo na lata 2024 – 2028 będzie realizowany głównie przez instytucje zobligowane do działań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej: Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Klukowie, Gminny

Ośrodek Pomocy Społecznej w Klukowie, Komendę Powiatową Policji w Wysokiem Mazowieckiem, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Klukowie, placówki oświatowo-wychowawcze oraz placówki nauczania i wychowywania z terenu Gminy Klukowo, Szpital Ogólny w Wysokiem Mazowieckiem, ośrodki zdrowia z terenu Gminy Klukowo, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem, Sąd Rejonowy w Wysokiem Mazowieckiem, Prokuraturę Rejonową w Wysokiem Mazowieckiem oraz organizacje pozarządowe.

Rozdział 2.

CZĘŚĆ DI. AGNOSTYCZNA

Klukowo to gmina wiejska położona w województwie podlaskim, w powiecie wysokomazowieckim. Jej teren zajmuje obszar 124km², co stanowi 9,6% powierzchni całego powiatu. Gmina Klukowo od północy graniczy z gminą Szepietowo i gminą Czyżew, od wschodu z gminami Rudka i Brańsk, od południa z miastem i gminą Ciechanowiec, natomiast od zachodu z województwem mazowieckim i gminą Boguty – Pianki. W skład Gminy wchodzi 38 miejscowości, tzw. sołectw.

Położenie gminy Klukowo na mapie powiatu wysokomazowieckiego, województwa podlaskiego i kraju.



Źródło: opracowanie własne na podstawie Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k)

1. OPIS PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ

Na przestrzeni lat można zaobserwować spadek osób zamieszkujących teren gminy Klukowo. W 2021 roku na terenie gminy Klukowo mieszkało 4 328 osób, w 2022 roku 4 241 osób, zaś w 2023 roku 4 198 osób.

Pomoc i wsparcie w Gminie Klukowo z pomocy społecznej w 2023 roku w postaci świadczeń pieniężnych uzyskało 233 osób, zaś w postaci świadczeń niepieniężnych 112 osób. Odpłatność gminy za pobyt w Domu

Pomocy Społecznej dotyczyła 3 osób. W gminie funkcjonował 1 asystent rodziny, który objął swoją opieką 7 rodzin. W gminie dominuje struktura rodzinna 2+3 (rodzice i trójka dzieci). Drugim najczęściej występującym modelem jest struktura 2+2 (rodzice i dwójka dzieci). W przeważającej części gospodarstw matka zajmuje się wychowaniem dzieci i domem, natomiast ojciec pracuje. W ostatnich latach coraz bardziej popularny staje się układ, w którym obydwój rodziców pracuje. Rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi stanowią znaczną część klientów pomocy społecznej. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia, przemoc domowa, ubóstwo, niepełnosprawności, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych. Istotną rolę zgodną z polityką społeczną państwa odgrywa praca socjalna w połączeniu ze wsparciem finansowym lub rzeczowym. Na terenie gminy zamieszkują też osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. Duża część osób wykluczonych społecznie to osoby borykające się z uzależnieniami głównie od alkoholu. Z obserwacji wynika, że jest to ogromny problem społeczny, wpływający destrukcyjnie na życie rodzinne.

Coraz częściej zauważalny jest wśród młodych ludzi wzrost uzależnienia od Internetu. Na skutek niewłaściwych wzorców wyniesionych między innymi z mass mediów, kryzysu autorytetu, zaburzona jest prawidłowa komunikacja między rodzicami a dziećmi oraz w środowisku rówieśniczym. Z roku na rok wzrasta bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych, przez co zwiększa się zapotrzebowanie na porady specjalistyczne, terapie skierowane do rodziców, opiekunów i dzieci. Z obserwacji środowiska wynika, iż należy prowadzić działania profilaktyczne wśród dzieci i młodzieży, propagować właściwe postawy społeczne i rodzicielskie, kontynuować, dostosowywać i poszerzać ofertę pomocową do aktualnych potrzeb rodzin, podnosić kompetencje osób działających na rzecz dobra rodziny, organizować w sposób atrakcyjny czas dla dzieci i młodzieży usprawniać współpracę między instytucjami. Zadania z zakresu pomocy społecznej oraz kierowanie lokalnej polityki społecznej na terenie Gminy koordynuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Jest on inicjatorem działań o charakterze pomocowym, aktywizującym oraz integrującym różnorodne środowiska na rzecz grup i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Diagnoza zjawiska przemocy domowej.

Trudno obiektywnie ocenić skalę przemocy na terenie gminy Klukowo. Zjawisko to nie zawsze jest ujawniane, gdyż nadal w niektórych środowiskach akceptuje się bicie, kary cielesne, w tym wobec dzieci. Tym samym rozpoznanie i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie jest utrudnione.

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne było dokonanie analizy i diagnozy problemu przemocy domowej na terenie gminy Klukowo. Diagnozę opracowano na podstawie:

1. sporządzonych sprawozdań przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Klukowie przekazywanych do Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
2. danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Klukowie działającego na terenie gminy Klukowo za lata 2021-2023.
3. danych Referatu Ewidencji Ludności Urzędu Gminy w Klukowie,
4. danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Klukowie.

Poniżej zaprezentowano diagnozę zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Klukowo.

W 2022 r. na zlecenie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Klukowie zrealizowano „Diagnozę Problemów Społecznych na terenie Gminy Klukowo”, ze **wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród uczniów wskazują, że:**

- 29% ankietowanych dzieci doświadczyło przemocy ze strony innych,
- 14% ankietowanych uczniów doświadczyło przemocy ze strony rówieśników,
- 16% respondentów doznało przemocy psychicznej,
- 32% uczniów stosowało przemoc wobec innych osób,
- 19% respondentów stosowało przemoc psychiczną,
- 17% osób stosowało przemoc wobec rówieśników,
- 65% badanych potwierdziło występowanie przemocy rówieśniczej w swojej szkole,

- 11% ankietowanych doświadczyło problemu cyberprzemocy,
- 6% uczniów przyznało się do stosowania cyberprzemocy wobec innych.

Wyniki badania ankietowego mieszkańców gminy Klukowo wskazują, że:

- 15% badanych zna osoby, które doświadczają przemocy domowej,
- 4% mieszkańców doznało przemocy w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie,
- 2% mieszkańców doświadczyło przemocy ponad 30 razy w ciągu ostatniego roku,
- 2% osób doznało przemocy psychicznej w przeciągu ostatnich 12 miesięcy,
- 7% respondentów przyznało się do stosowania przemocy wobec innych w ciągu ostatniego roku,
- 3% badanych stosowało przemoc ponad 30 razy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy,
- 32% osób uznaje stosowanie kar fizycznych wobec dzieci jako dobrą metodę wychowawczą,
- 37% respondentów doświadczyło w swoim życiu cyberprzemocy,
- 17% respondentów przyznało się do stosowania cyberprzemocy.

W 2023 r. na zlecenie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Klukowie zrealizowano „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Klukowo na lata 2023-2027”. Wyniki diagnozy problemów społecznych (2022) wskazują, że:

- 4% dorosłych mieszkańców deklarujących doświadczenie przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy,
- 15% dorosłych mieszkańców deklarują znajomość kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy domowej,
- 32% dorosłych mieszkańców, którzy uznają stosowanie kar fizycznych wobec dzieci jako dobrą metodę wychowawczą,
- 37% dorosłych mieszkańców, którzy doświadczyli w swoim życiu cyberprzemocy,
- 29% uczniów deklarujących doświadczenie przemocy,
- 32% uczniów deklarujących stosowanie przemocy,
- 65% uczniów deklarujących występowanie w swojej szkole przemocy między uczniami,
- 11% uczniów deklarujących doznanie cyberprzemocy.

W zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na terenie gminy Klukowo został powołany Zespół Interdyscyplinarny w Klukowie, który współpracuje z Policją, służbą zdrowia, oświatą, kuratorami, prokuraturą, sądami, PCPR w Wysokiem Mazowieckiem i organizacjami pozarządowymi. Współpraca ta polega na wymianie informacji pomiędzy instytucjami, sporządzanie diagnozy problemu w rodzinie, działaniu w ramach profilaktyki, udzielaniu pomocy psychospołecznej i prawnej ofiarom przemocy domowej, wspólnym analizowaniu sytuacji rodzin i planowaniu pomocy, kierowaniu osób nadużywających alkoholu i sprawców przemocy do innych instytucji, rozpowszechnieniu informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym.

Z analizy danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Klukowie wynika, iż w latach 2021-2023 na terenie gminy Klukowo wszczęto łącznie 32 procedury „Niebieskie Karty”. W roku 2021 sporządzonych zostało 15 formularzy, w 2022 sporządzonych zostały 9 formularzy, w 2023 roku 9 formularzy „Niebieska Karta”.

Powyższe dane wskazują, iż liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta-A” przyjmuje tendencję stabilną. Wnioskować jednak można, że problem przemocy domowej coraz częściej jest ujawniany i osoby pokrzywdzone decydują się na podjęcie działań zmierzających do jego zakończenia. Mają na to wpływ kampanie społeczne, akcje medialne, informacje prasowe i telewizyjne zdecydowanie potępiające stosowanie przemocy, ale też uświadamiające, że na przemoc domową nie należy się godzić.

Do wszczęcia procedury zobligowani są przedstawiciele policji, pomocy społecznej, oświaty, ochrony zdrowia i komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Z poniższych danych wynika, że w gminie Klukowo procedurę interwencji wobec przemocy domowej poprzez sporządzanie formularza „Niebieska Karta – A” w latach 2021-2023 wszczyniała (poza jednym przypadkiem) Policja, co może wynikać z faktu, że do

aktów przemocy częściej dochodzi w godzinach wieczornych, bądź w weekendy, czyli poza godzinami pracy m.in. Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej czy też szkół.

Wyżej wskazane informacje obrazuje poniższa tabela.

LICZBA WYPEŁNIONYCH FORMULARZY "NIEBIESKA KARTA"			
Na terenie Gminy Klukowo			
ROK	2021	2022	2023
Oświata	0	0	0
Ośrodek Pomocy Społecznej	0	0	1
Policja	15	9	8
Ochrona zdrowia	0	0	0
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	0	0

Źródło: Sprawozdanie „Liczba formularzy „Niebieska Karta-A” sporządzonych przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów.

Z powyższego zestawienia wynika, że najczęściej procedura „Niebieskiej Karty” jest wszczynana przez funkcjonariuszy Policji. Niejednokrotnie są oni wzywani do awantur domowych, których sprawcami są osoby pod wpływem alkoholu, a podczas interwencji podawane przez osoby poszkodowane informacje dają podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie. Podejmowanie działań pomocowych rodzinie z tytułu podejrzenia występowania przemocy, w ramach pracy interdyscyplinarnej, daje szansę na zwiększenie skuteczności realizowanych działań.

Pracownicy socjalni, jako grupa zawodowa darzona zaufaniem społecznym, również są informowani o dysfunkcjach w rodzinie. Ponadto, wykonując obowiązki służbowe w środowisku - przeprowadzanie wywiadów środowiskowych - mogą zauważyć zachowania dające podejrzenia występowania przemocy w rodzinie. Odnotowany wzrost ilości wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” przez pracowników socjalnych może mieć związek ze zwiększoną liczbą osób szukających rozwiązania sytuacji kryzysowej w rodzinie poprzez dialog, kontakt ze specjalistami różnych grup zawodowych oraz uzyskaniem informacji o możliwej pomocy.

Wyszczególnienie	2021	2022	2023	
Liczba NK A, z tego	15	9	9	
Liczba NK A założonych dla dzieci	0	0	0	
Liczba NK C	10	6	4	
Liczba NK D	10	3	10	
Liczba sprawców przemocy, którzy osobiście stawili się na wezwanie	13	9	10	
Wniosek do Sądu o wgląd w sytuację rodziny	1	1	0	
Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa	0	0	0	
Liczba odebranych dzieci na podstawie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy	0	0	0	
Zakończenie procedury NK A- Razem	5	7	7	
w tym na skutek	Z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie	4	3	6

	Z uwagi na brak zasadności podejmowania działań	1	4	1
Liczba osób umieszczonych w specjalistycznych Ośrodkach Wsparcia dla Ofiar Przemocy w rodzinie		0	0	0
Liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych grup diagnostyczno - pomocowych		14	9	9
Liczba spotkań grup roboczych / grup diagnostyczno - pomocowych		27	9	18
Liczba grup roboczych/ grup diagnostyczno - pomocowych		6	5	9

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

OSOBY WSKAZANE W PROCEDURZE NK JAKO DOZNAJĄCE PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE MINY KLUKOWO			
PLEĆ	2021	2022	2023
KOBIETY	11	1	8
MĘŻCZYŹNI	3	7	3

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

LICZBA RODZIN OBJĘTYCH W DANYM ROKU DZIAŁANAMI W RAMACH PROCEDURY „NIEBIESKIEJ KARTY”			
ROK	2021	2022	2023
OGÓLEM	11	9	9
w tym ze względu na problem przemocy psychicznej	11	9	9
w tym ze względu na problem przemocy fizycznej	6	5	9
w tym ze względu na problem przemocy seksualnej	0	0	0
w tym ze względu na przemoc ekonomiczną	0	0	0
inne	0	0	0

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

LICZBA RODZIN DOŚWIADCZAJĄCYCH PRZEMOCY W RODZINIE, OBJĘTYCH W DANYM ROKU DZIAŁANAMI W RAMACH PROCEDURY „NIEBIESKIEJ KARTY”				
ROK	2021	2022	2023	
OGÓLEM	14	6	11	
w tym kobiety	ogółem	11	5	8
	w tym niepełnosprawne	0	4	1
	w tym starsze	3	1	3
w tym mężczyźni	ogółem	1	1	2
	w tym niepełnosprawne	0	0	0
	w tym starsze	1	0	1
w tym dzieci	ogółem	2	0	1

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Poradnictwo socjalne w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej prowadzone jest w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Klukowie w ramach pracy socjalnej. Poradnictwo każdorazowo odnotowane jest w rejestrze udzielanych porad w rodzinach, w których prowadzona jest procedura „Niebieska Karta” oraz w formie notatek służbowych, monitoringach oraz w wywiadach środowiskowych, które znajdują się w teczkach osobowych każdej rodziny.

W 2021 roku z poradnictwa socjalnego skorzystało 20 osób, w 2022 roku 5 osób, natomiast w 2023 roku 15 osób skorzystało z porad socjalnych, 2 osoby z poradnictwa zawodowego i rodzinnego oraz 1 osoba z pomocy z pośrednictwem środków komunikowania się na odległość.

Informacje z zakresu możliwości i form uzyskania pomocy udostępniane i na bieżąco aktualizowane są na stronie internetowej Gminy Klukowo w zakładce Ośrodek Pomocy Społecznej, a także wywieszane na tablicy ogłoszeń tutejszego Ośrodka.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Klukowie w jednym przypadku tj. 2023 roku zainicjował procedurę „Niebieska Karta”. Pracownicy socjalni w trakcie wizyt w środowisku podczas przeprowadzania wywiadów środowiskowych nie pozyskali informacji o przypadkach osób doznających czy też stosujących przemoc. W ramach profilaktyki podczas przeprowadzania wywiadów środowiskowych udzielono informacji o instytucjach pomocowych działających na terenie gminy, danych teleadresowych jednostek specjalistycznego poradnictwa, uczulano na konieczność i obowiązek zawiadamiania służb o podejrzeniu występowania przemocy domowej.

Mieszkańcy gminy Klukowo mogą uzyskać nieodpłatną pomoc prawną udzielaną przez radcę prawnego w siedzibie Urzędu Gminy Klukowo, po uprzednim zgłoszeniu telefonicznym. Mieszkańcy gminy mogą również skorzystać z bezpłatnych porad prawnych w budynku Starostwa Powiatowego w Wysokiem Mazowieckiem.

Ponadto osoby zainteresowane są informowane o możliwości bezpłatnego skorzystania między innymi z poradnictwa socjalnego, prawnego, psychologicznego, pedagogicznego oraz terapeuty świadczonego w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem oraz Ośrodku Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży w Wysokiem Mazowieckiem.

W ramach działań podejmowanych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, na terenie gminy Klukowo podejmowano czynności mające na celu ograniczenie występowania zjawiska przemocy domowej. Prowadzono rozmowy interwencyjne z osobami nadużywającymi alkoholu w związku z użyciem przez nie przemoc, motywowano sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc, prowadzono rozmowy z osobami doznającymi przemocy w celu zdiagnozowania jej sytuacji w rodzinie, motywowano osoby doznające przemocy do zgłaszania się w miejsca, w których udzielana jest pomoc specjalistyczna.

W latach 2021-2023 wśród pacjentów zgłaszających się do placówek służby zdrowia w Klukowie nie stwierdzono przypadków osób doznających przemocy domowej, jak też nie powzięto informacji o podobnych zdarzeniach w trakcie przeprowadzania wizyt środowiskowych, w związku z czym nie zaistniała potrzeba wszczęcia procedury „Niebieska Karta”.

Placówki opieki zdrowotnej zobowiązane są do udzielenia pomocy medycznej, a także, w przypadku występowania u pacjenta sygnałów świadczących o występowaniu przemocy domowej, do informowania o możliwościach uzyskania pomocy, wystawiania na prośbę osoby pokrzywdzonej zaświadczenia lekarskiego o stwierdzonych obrażeniach i podjętym leczeniu, informowanie ofiar o warunkach i miejscach wystawienia obdukcji. W siedzibie placówki na tablicy ogłoszeń oraz w poczekalni udostępniono materiały edukacyjne i ulotki o instytucjach udzielających pomocy na terenie Gminy Klukowo oraz ośrodkach wsparcia na terenie powiatu.

Ustawa o systemie oświaty zobowiązuje szkoły do wspomagania wychowawczej roli rodziny oraz zapewnienia opieki uczniom pozostającym w trudnej sytuacji życiowej. Rola szkoły w systemie ochrony dziecka jest znacząca. Nauczyciele mają możliwość regularnego obserwowania funkcjonowania dziecka oraz zmian w jego zachowaniu. Pedagog szkolny ma możliwość zdiagnozowania sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka, bierze udział w spotkaniach Zespołu Interdyscyplinarnego, a także w sytuacjach tego wymagających grup diagnostyczno – pomocowych.

Działania podejmowane przez Szkołę Podstawową w Klukowie, Wyszonkach Kościelnych, Kuczynie oraz Łuniewie Małym w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej zawarte są w programie Wychowawczo - Profilaktycznym placówek na lata 2023/2024. W szkołach odbywały się warsztaty, prelekcje, pogadanki, filmy edukacyjne z komentarzem psychoterapeuty, zajęcia mające na celu podnoszenie świadomości i wrażliwości uczniów. Do programu wychowawczego oraz profilaktycznego wprowadzono umiejętność rozpoznawania różnych rodzajów przemocy, propagowanie wśród uczniów zachowań sprzyjających pozytywnym postawom rodzinnym, szkolenia dla rodziców kształtujące ich umiejętności.

Szkoły podstawowe z terenu gminy Klukowo w ramach realizacji działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej organizowały spotkania, pogadanki, pikniki i konkursy propagujące pozytywne relacje rodzinne i bezpieczne spędzanie czasu w gronie rodzinnym.

W latach 2021-2023 placówki oświatowe z terenu gminy Klukowo nie wszczynały procedury „Niebieska Karta”. Pedagog szkolny nie stwierdził zagrożeń ani trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w rodzinach.

W sytuacji, gdy procedury „Niebieska Karta” wszczynane były przez funkcjonariuszy Policji i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Klukowie, a członkami tych rodzin były dzieci, automatycznie kierowano wnioski do Sądu o wgląd w sytuację rodziny. W jednym przypadku z uwagi na fakt, iż zjawisko przemocy w rodzinie miało charakter powtarzający się kurator wniósł zastrzeżenia co do sprawowania opieki nad nieletnim dzieckiem w tej rodzinie, w wyniku czego małoletnie dziecko zostało umieszczone w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej w Zambrowie.

Powyższe dane powinny mieć motywacyjny wpływ na określenie szerokiego spektrum czynności urzędowych dających ochronę przed przemocą, a tym samym wykluczeniem społecznym. Wsparcie rodzin zagrożonych, zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy jak również edukacja społeczna to szansa na wypracowanie prawidłowych wzorców funkcjonowania społecznego.

Na podstawie wykonanej diagnozy można stwierdzić, iż w Gminie Klukowo konieczna jest realizacja następujących działań, tj.:

1. Działania profilaktyczne na terenie Gminy Klukowo powinny mieć charakter długofalowy i różnorodny. Nie powinny się one ograniczać jedynie do środowiska szkoły - uczniów i nauczycieli, ponieważ przyniosą wtedy znacznie mniejsze efekty.

2. Istotne jest kontynuowanie prowadzonych działań profilaktycznych i edukacyjnych na terenie Gminy Klukowo, które obejmują wszystkie grupy mieszkańców. Należy podkreślić, że skuteczne rozwiązywanie problemu przemocy domowej zależy nie tylko od podmiotów i instytucji, które działają w tym zakresie, lecz także od społeczności lokalnej. Planowane działania powinny polegać przede wszystkim na dostarczaniu informacji o możliwych formach poszukiwania pomocy oraz funkcjonujących w tym zakresie instytucji.

3. Należy prowadzić działania edukacyjne, których celem jest upowszechnianie wiedzy odnośnie problemu przemocy domowej, w tym jej form oraz sposobów radzenia sobie z problemem.

4. Rekomenduje się zwracanie szczególnej uwagi na wsparcie kadry pracującej w instytucjach pomocowych, szczególnie w zakresie rozwijania ich kompetencji i umiejętności w zakresie nowoczesnych form pomocy pracy z rodzinami borykającymi się z problemem przemocy domowej. Profesjonalna pomoc pomoże zmniejszyć skutki związane z występowaniem przemocy domowej na poziomie rodziny, jak i społeczności lokalnej.

5. Rekomenduje się kampanie społeczne zachęcające do reagowania na przemoc oraz nawiązanie współpracy ze służbą zdrowia w celu usprawnienia procedury "Niebieskiej Karty".

6. Rekomenduje się przeprowadzanie warsztatów lub akcji informacyjnych skierowanych do rodziców, które mogłyby uświadomić różnice między przemocą domową a konfliktem rodzinnym oraz nauczyć rozpoznawać sygnały świadczące o występowaniu przemocy domowej.

7. Rekomenduje się warsztaty dla dzieci i młodzieży w ramach przeciwdziałania przemocy domowej, agresji oraz rozwiązywaniu konfliktów między uczniami, działania edukacyjne zwiększające świadomość problematyki zagrożeń cyfrowych.

8. Wskazane jest przeprowadzenie szkolenia dla nauczycieli w ramach pomocy krzywdzonym uczniom oraz procedury "Niebieskiej Karty" w szkole.

Skala problemu przemocy domowej.

Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności w ramach pracy zespołu interdyscyplinarnego lub grupy diagnostyczno – pomocowej.

Zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji,

oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, kuratorów sądowych i innych specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez:

- diagnozowanie problemu przemocy domowej,
- inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom,
- inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową,
- realizację działań określonych w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej,
- opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- powoływanie grup diagnostyczno – pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań,
- monitorowanie procedury „Niebieskiej Karty”,
- przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust 3, oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust 5a ustawy,
- kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno – edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową,
- składanie na wniosek grupy diagnostyczno – pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń.

Do zadań grupy diagnostyczno – pomocowej należy w szczególności:

- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy domowej,
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
- udzielanie pomocy osobie doznającej przemocy domowej,
- dokonanie oceny sytuacji domowej, potrzeb i zasobów osoby doznającej przemocy domowej oraz osoby stosującej przemoc domową,
- podejmowanie działań w stosunku do osoby stosującej przemoc domową w celu zaprzestania stosowania tego rodzaju zachowań,
- przekazywanie osobie stosującej przemoc domową informacji w szczególności o prawnych konsekwencjach stosowania przemocy domowej,
- przekazywania osobie stosującej przemoc domową informacji o koniecznych do zrealizowania działaniach w celu zaprzestania stosowania przemocy domowej,
- wnioskowania do zespołu interdyscyplinarnego o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do udziału w programach psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową,
- motywowanie osoby stosującej przemoc domową do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych oraz programach psychologiczno – terapeutycznych,
- przeprowadzanie z osobą stosującą przemoc domową rozmowy ukierunkowanej na wskazanie zagrożeń wynikających z nadużywania alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków,
- rozstrzygnięcie o braku zasadności podejmowania działań,
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

Rok	Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego
2021	4
2022	4
2023	4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentacji Zespołu Interdyscyplinarnego/GOPS w Klukowie

Jedną z kluczowych instytucji świadczących pomoc rodzinom z problemem przemocy domowej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Klukowie oraz funkcjonujący w jego ramach Zespół Interdyscyplinarny w Klukowie. W pracy na rzecz rodzin doświadczających przemocy domowej pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Klukowie współpracują m.in. z instytucjami i służbami takimi jak: Policja, Prokuratura, Sąd Rejonowy - kuratorzy, służba zdrowia, oświata.

Jak wynika z danych liczbowych - do Przewodniczącego Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Klukowie w roku 2021 wpłynęło 15 formularzy „Niebieska Karta”, w 2022 roku 9 formularzy „Niebieska Karta”, a w 2023 roku 8 formularzy „Niebieska Karta”.

Rodziny borykające się z problemem przemocy domowej mogą otrzymać wsparcie w Lokalnym Punkcie Pomocy Pokrzywdzonym Prześstępstwem mieszczącym się w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem.

2. ZASOBY INSTYTUCJONALNE

Zasobami umożliwiającymi przeciwdziałanie przemocy domowej są zasoby ludzkie i instytucjonalne. Do zasobów ludzkich zalicza się wykwalifikowaną kadrę m.in.:

- 1) pracowników socjalnych,
- 2) funkcjonariuszy Policji,
- 3) członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 4) pedagogów,
- 5) kuratorów,
- 6) lekarzy rodzinnych,
- 7) członków organizacji pozarządowej.

Natomiast do zasobów instytucjonalnych, które, zajmują się problemami przemocy domowej w rodzinie, zaliczamy:

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Klukowie,
- 2) Komendę Powiatową Policji w Wysokiem Mazowieckiem,
- 3) Posterunek Policji w Ciechanowcu,
- 4) Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Klukowie,
- 5) Prokuraturę Rejonową w Wysokiem Mazowieckiem,
- 6) Placówki oświatowe: Szkoła Podstawowa w Klukowie, Szkoła Podstawowa w Kuczynie, Szkoła Podstawowa w Wyszonkach Kościelnych oraz Szkoła Podstawowa w Łuniewie Małym,
- 7) Ośrodki zdrowia: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej ALMED w Klukowie oraz Niepubliczny Zakład opieki Zdrowotnej POZ Józef Malinowski, Patrycja Klaudia Malinowska, Justyna Malinowska s.c., Publiczne Centrum Medyczne w Klukowie,
- 8) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wysokiem Mazowieckiem,
- 9) Sąd Rejonowy w Wysokiem Mazowieckiem - kuratorzy zawodowi i społeczni,
- 10) Organizacje pozarządowe: Caritas Diecezji Łomżyńskiej.

3. POTRZEBY W SFERZE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ.

- 1) Prowadzenie systemu informacji i edukacji w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

- 2) Stałe doskonalenie zasobów kadrowych, wypracowanie oraz wprowadzenie procedur i monitorowania przemocy domowej.
- 3) Wprowadzenie spójnego systemu współpracy i koordynacji pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz rodzin dotkniętych przemocą domową.
- 4) Stałe monitorowanie, ewaluowanie oraz inicjowanie wprowadzania koniecznych zmian w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, edukacja społeczna.
- 5) Miejsca schronienia w związku z przemocą domową.
- 6) Podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny.

4. ANALIZA SWOT

Opracowana diagnoza problemu przemocy domowej, a także potrzeby i oczekiwania zgłaszane przez osoby działające w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej umożliwiły sporządzenie analizy SWOT, która określa mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia systemu przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Klukowo.

Mocne strony	Słabe strony
<p>1.Zjawisko przemocy rozpowszechniane w mediach lokalnych: strona internetowa, ulotki.</p> <p>2.Funkcjonowanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej (współpraca służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej).</p> <p>3.Profesjonalne podejście instytucji przeciwdziałających przemocy do ich prac.</p> <p>4.Dobry przepływ informacji między placówkami działającymi w systemie.</p> <p>5.Widoczne efekty poprawy sytuacji życiowej w rodzinach objętych wsparciem.</p>	<p>1.Niska świadomość społeczeństwa na temat przemocy ekonomicznej i przemocy w formie zaniedbania.</p> <p>2.Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego wykonują zadania w ramach swoich obowiązków służbowych w swoich miejscach pracy co sprawia, że praca na rzecz Zespołu jest dodatkowym dla nich obciążeniem.</p> <p>3.Słabe zainteresowanie programami korekcyjno – edukacyjnymi i psychologiczno – terapeutycznymi dla osób stosujących przemoc domową.</p> <p>4.Obciążenia emocjonalne osób pracujących z rodzinami uwikłanymi w przemoc, zwiększenie wystąpienia wypalenia zawodowego.</p> <p>5.Brak kadry specjalistów do pracy z rodziną.</p> <p>6.Częste występowanie przemocy w rodzinach dotkniętych problemem alkoholowym i dysfunkcyjnych.</p>
Szanse	Zagrożenia
<p>1.Dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych.</p> <p>2.Stałe kształcąca się kadra służb działających na rzecz rodzin.</p> <p>3.Zmiana postaw społecznych, obalanie mitów i stereotypów o tematyce przemocy.</p> <p>4.Zwiększanie działań informacyjnych dot. Problematyki uzależnień i przemocy domowej.</p> <p>5.Zmiany prawne umożliwiające skuteczne formy niesienia pomocy rodzinom uwikłanym w przemoc.</p>	<p>1.Bezradność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów.</p> <p>2.Zbyt rozbudowana sprawozdawczość, pochłaniająca zbyt wiele czasu osób pomagających.</p> <p>3.Bierność świadków przemocy domowej.</p> <p>4.Poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc.</p> <p>5.Niski poziom zaufania do instytucji i niechęć do współpracy ze strony rodzin.</p> <p>6.Powszechny pogląd o braku konsekwencji ponoszonych przez sprawcę, będący czynnikiem osłabiającym podejmowanie działań przeciwko niemu.</p> <p>7.Zbyt obszerny system dokumentowania pracy członków Zespołu Interdyscyplinarnego/ grup</p>

	<p>diagnostyczno – pomocowych.</p> <p>8.Brak motywacji ekonomicznej dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno – pomocowych.</p> <p>9.Problem uzależnienia od alkoholu i środków uzależniających.</p>
--	---

Rozdział 3.

CZĘŚĆ PROGRAMOWA

1. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Klukowo na lata 2024 – 2028 jest dokumentem opracowanym na podstawie Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030.

Głównymi założeniami przedmiotowego programu są: kompleksowość i interdyscyplinarność działań ujętych w ramy sprawnie funkcjonującego systemu, ukierunkowanego na wsparcie i ochronę osób doświadczających przemocy, edukację i pomoc w korygowaniu zachowań osób stosujących przemoc domową, edukację kadr instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy domowej oraz szeroko ujętą edukację społeczeństwa.

Podstawą działań systemowych są założenia, iż przemoc domowa jest przestępstwem, a najważniejsze jest bezpieczeństwo osoby dotkniętej przemocą i zatrzymanie przemocy. Bez realizacji wyżej wymienionych założeń pomoc jest zazwyczaj nieskuteczna.

Pojedyncza instytucja nie jest sama w stanie skutecznie rozwiązywać problemu przemocy domowej. Nieodzowna jest interdyscyplinarność pracy w tym zakresie poprzez ścisłą współpracę, łączenie działań, przepływ informacji, określenie wspólnego celu oraz przewidywanie efektów. Interdyscyplinarność jest podstawą skuteczności w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Ponadto wzrost świadomości społecznej powinien przyczynić się do zapobiegania przemocy domowej, umożliwić szybsze reagowanie, a także spowodować, że osoby stosujące przemoc będą odczuwać brak akceptacji dla swoich działań, co znacznie zwiększy skuteczność w jej zapobieganiu oraz łagodzeniu jej następstw.

2. CELE, KIERUNKI I WSKAŹNIKI PROGRAMU:

Cel główny:

Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Gminie Klukowo.

Cele szczegółowe:

Cel 1: Zwiększenie działań w zakresie ochrony osób doznających przemocy domowej i rozszerzenie dostępności pomocy.

Zadanie: Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej.

Działania:

1. Aktywna działalność Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Klukowo.
2. Utworzenie i funkcjonowanie grup diagnostyczno-pomocowych.
3. Realizowanie procedury "Niebieskiej Karty".
4. Prowadzenie poradnictwa socjalnego, psychologicznego, pedagogicznego, medycznego, prawnego dla osób doświadczających przemocy domowej, a także prowadzenie pracy socjalnej.
5. Poradnictwo i działania terapeutyczne dla osób doznających przemocy.
6. Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy domowej poprzez np. zapewnienie schronienia, udzielenie pomocy finansowej i rzeczowej.

7. Upowszechnienie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy w szczególności: medycznej psychologicznej, prawnej socjalnej, zawodowej i rodzinnej oraz o informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej.

8. Zapewnienie sprawnego systemu współpracy służb we wdrażaniu procedury z art. 12a ustawy.

Cel 2: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących, a także podejrzanych o przemoc domową.

Działania:

1. Prowadzenie badań nad zjawiskiem występowania przemocy na terenie Gminy Klukowo (m.in. diagnozy, ekspertyzy, ewaluacje, badania ankietowe).

2. Informowanie o konsekwencjach stosowania przemocy domowej, o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii dla osób stosujących przemoc domową.

3. Kierowanie wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w sprawie zastosowania obowiązku podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu.

Cel 3: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Działania:

1. Prowadzenie badań nad zjawiskiem występowania przemocy na terenie Gminy Klukowo (m.in. diagnozy, ekspertyzy, ewaluacje, badania ankietowe).

2. Realizowanie porad oraz interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

3. Edukowanie dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie z przejawami agresji i przemocy, w tym tworzenie programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy i cyberprzemocy.

4. Podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej na temat przemocy domowej poprzez upowszechnianie materiałów edukacyjno-informacyjnych (np. plakatów, broszur, ulotek), w tym na temat przemocy ekonomicznej i cyberprzemocy oraz innych zagrożeń ze strony nowoczesnych technologii komunikowania.

5. Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z problemem poprzez: organizację lokalnych akcji i kampanii lub przyłączenie się do ogólnokrajowych kampanii społecznych na temat przeciwdziałania przemocy domowej.

6. Rozpowszechnianie informacji o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy domowej.

Cel 4: Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Działania:

1. Opracowywanie potrzeb szkoleniowych kadr, w tym członków zespołów interdyscyplinarnych oraz grup diagnostyczno-pomocowych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

2. Systematyczne prowadzenie szkoleń dla wszystkich przedstawicieli podmiotów podejmujących działania na rzecz rodzin dotkniętych przemocą domową (w tym szczególności zadbanie o sferę psychiczną pracowników poprzez szkolenia z zakresu radzenia sobie ze stresem, motywacji, a także przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu).

3. Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami doznającymi przemocy domowej i z osobami stosującymi przemoc domową, w formie m.in. superwizji, coachingu, doradztwa, grup wsparcia.

4. Zapewnienie dostępu pracownikom zaangażowanym w przeciwdziałanie przemocy domowej dostępu do specjalistycznej literatury, materiałów edukacyjnych.

3. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

Program Wspierania Rodziny w gminie Klukowo zakłada tworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin. Wspieranie rodzin będzie miało charakter profilaktyczny, a rodzinie w pierwszej

kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami przy wykorzystaniu własnych umiejętności.

Zadania wynikające z powyższego Programu realizowane będą zgodnie z zasadą pomocniczości oraz z uwzględnieniem potrzeb dzieci i rodzin.

Harmonogram realizacji programu przedstawia poniższa tabela

Zadania/ kierunki działania	Realizatorzy	Planowany termin realizacji	Rezultaty	Wskaźniki
<u>Cel 1: Zwiększenie działań w zakresie ochrony osób doznających przemocy domowej i rozszerzenie dostępności pomocy.</u>				
Aktywna działalność Zespołu Interdyscyplinarnego.	ZI	Realizacja ciągła	- szybkie i skuteczne podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz zatrzymania przemycy w rodzinie; - planowanie i realizacja działań pomocowych, - skoordynowanie wszelkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym.	- liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego w Klukowie.
Utworzenie i funkcjonowanie grup diagnostyczno-pomocowych.	ZI	Realizacja ciągła	- szybkie i skuteczne opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, w monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy, dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których występuje przemoc.	- liczba utworzonych grup diagnostyczno-pomocowych, - liczba funkcjonujących grup diagnostyczno-pomocowych.
Realizowanie procedury "Niebieska Karta".	ZI, Policja, szkoły, OPS, służba zdrowia	Realizacja ciągła	- skuteczne reagowanie na przypadki przemocy domowej, zapewnienie bezpieczeństwa ofiarom, zapobieganie poważnym konsekwencjom tej formy	- liczba interwencji związanych z przemocą domową, - liczba założonych „Niebieskich Kart”.

			<p>przestępstwa, - przerwanie aktów przemocy w rodzinie.</p>	
<p>Prowadzenie poradnictwa socjalnego, psychologicznego, pedagogicznego, medycznego, prawnego dla osób doświadczających przemocy domowej, a także prowadzenie pracy socjalnej.</p>	<p>ZI, OPS, Punkt nieodpłatnej pomocy prawnej w Urzędzie Gminy Klukowo, Policja</p>	<p>Realizacja ciągła</p>	<p>- umożliwienie, wspierania lub wywołania zmiany sposobu funkcjonowania osoby i rodziny oraz jej otoczenia, a także wzmocnienie potencjału osób i rodzin do przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych.</p>	<p>- liczba przeprowadzonych specjalistycznych porad, - liczba osób korzystających z poradnictwa.</p>
<p>Poradnictwo i działania terapeutyczne dla osób doświadczających przemocy.</p>	<p>ZI, PCPR</p>	<p>2024-2028 (na bieżąco)</p>	<p>- zmiana wzorców zachowań osób, które doświadczają, doświadczały przemocy domowej – praca nad zmniejszeniem lęku, wzmocnienie poczucia sprawczości, zmiana sposobu funkcjonowania wynikająca z poczucia bezradności. Ponadto spodziewane efekty dotyczą również zwiększenia świadomości na temat przemocy domowej, -wzmocnienie ofiar w radzeniu sobie z problemem przemocy, pomoc w odbudowywaniu samooceny i relacji rodzinno – społecznych.</p>	<p>- liczba opracowanych i zrealizowanych programów terapeutycznych dla osób doświadczających przemocy domowej, - liczba osób uczestniczących w programach terapeutycznych dla osób doświadczających przemocy domowej, - liczba osób doznających przemocy domowej uczestniczących w działaniach indywidualnych, - liczba osób doznających przemocy domowej uczestniczących w działaniach grupowych.</p>
<p>Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy domowej poprzez np. zapewnienie schronienia, udzielenie pomocy finansowej i rzeczowej.</p>	<p>OPS, ZI, Policja</p>	<p>2024-2028 (na bieżąco)</p>	<p>- zapewnienie osobie doznającej przemocy ochrony w związku z bezpośrednim zagrożeniem życia lub zdrowia.</p>	<p>- liczba osób, którym zapewniono schronienie, - liczba osób, którym udzielono pomocy finansowej i rzeczowej.</p>

<p>Upowszechnienie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy w szczególności: medycznej psychologicznej, prawnej socjalnej, zawodowej i rodzinnej oraz informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej.</p>	<p>OPS, ZI</p>	<p>2024-2028 (dwa razy do roku)</p>	<p>- dostarczenie informacji o miejscach pomocy, podniesienie świadomości społecznej dorosłych i dzieci.</p>	<p>- liczba opracowanych i upowszechnionych materiałów informacyjnych dotyczących przemocy domowej.</p>
<p>Zapewnienie sprawnego systemu współpracy służb we wdrażaniu procedury z art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005r.o przeciwdziałaniu przemocy domowej.</p>	<p>OPS, ZI, Policja, służba zdrowia</p>	<p>2024-2028 (na bieżąco)</p>	<p>- zapewnienie dziecku ochrony w związku z bezpośrednim zagrożeniem życia lub zdrowia.</p>	<p>- liczba dzieci, którym zapewniono ochronę w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, w związku z bezpośrednim zagrożeniem życia lub zdrowia.</p>
<p><u>Cel 2: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących, a także podejrzanych o przemoc domową.</u></p>				
<p>Motywowanie i kierowanie osób stosujących przemoc do udziału w programach korekcyjno- edukacyjnych lub psychologiczno- terapeutycznych.</p>	<p>ZI, OPS, Policja</p>	<p>2024-2028 (na bieżąco)</p>	<p>- rozwijanie umiejętności samokontroli i współżycia w rodzinie, - kształtowanie umiejętności w zakresie wychowywania dzieci bez użycia przemocy, - uznanie przez osobę stosującą przemoc w rodzinie swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy, - zdobycie i poszerzenie wiedzy na temat mechanizmów powstawania przemocy w rodzinie, - zdobycie umiejętności komunikowania się i rozwiązywania konfliktów w rodzinie bez stosowania przemocy,</p>	<p>- liczba zorganizowanych programów korekcyjno-edukacyjnych oraz programów psychologiczno-terapeutycznych, - liczba osób uczestniczących w wyżej wymienionych programach, - liczba osób, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjnych lub psychologiczno- terapeutyczny.</p>

				- uzyskanie informacji o możliwości podejmowania działań terapeutycznych.	
Informowanie o konsekwencjach stosowania przemocy domowej, o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii dla osób stosujących przemoc domową.	ZI, OPS, Policja	2024-2028 (na bieżąco)		- zapobiegnięciu stosowania przemocy domowej oraz prawnych jej konsekwencjach.	- liczba założonych i zakończonych Kart w ramach procedury "Niebieskie Karty", - liczba złożonych zawiadomień w sprawie wykroczenia z art. 66c Kodeksu Wykroczeń.
Kierowanie wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w sprawie zastosowania obowiązku podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu.	ZI, GOP, Policja	2024-2028 (na bieżąco)		- zdiagnozowanie problemów w zakresie uzależnień i przemocy w rodzinie oraz zaplanowanie pomocy i udzielenie wsparcia osobom i rodzinom korzystającym z usług Punktu Konsultacyjnego, a także zmniejszenie problemu nadużywania środków odurzających na terenie Gminy Klukowo.	- liczba skierowanych wniosków do GKRPA.
Realizacja monitoringu po zamknięciu procedury „Niebieskie Karty” (art. 9h ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej).	ZI, grupa diagnostyczna – pomocowa ZI	2024-2028 (na bieżąco)		- przerwanie aktów przemocy w rodzinie.	-liczba osób, wobec których podjęto działania monitorujące po zakończeniu procedury "Niebieskie Karty".
<u>Cel 3: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.</u>					
Prowadzenie badań nad zjawiskiem występowania przemocy na terenie Gminy Klukowo (m.in. diagnozy, ekspertyzy, ewaluacje, badania ankietowe).	GOPS, ZI	2024 – 2028 (co dwa lata: do 31 maja 2026r. i 31 maja 2028)		- podniesienie świadomości mieszkańców powiatu na temat zjawiska przemocy w rodzinie.	- liczba opracowanych raportów, diagnoz, ekspertyzy, badań ankietowych dotyczących zjawiska przemocy domowej.
Realizowanie porad oraz interwencji w zakresie	GOP, ZI, Policja	2024 – 2028 (na bieżąco)		- przerwanie aktów przemocy w rodzinie.	- liczba udzielanych porad, - liczba udzielanych interwencji,

przeciwdziałania przemocy domowej.						
Edukowanie dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie z przejawami agresji i przemocy, w tym tworzenie programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy i cyberprzemocy.	Szkoły, ZI, GKRP, biblioteki	2024 – 2028 (na bieżąco)	wzrost świadomości i umiejętności radzenia sobie z negatywnymi zachowaniami, - przerwanie aktów przemocy.	- liczba zakupionych publikacji w zakresie radzenia sobie z przejawami agresji i przemocy, - podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej (w tym także rodziców) na temat przemocy domowej m.in. poprzez organizowanie prelekcji, spotkań rodzinnych itp., - liczba placówek oświatowych realizujących programy profilaktyczne, - liczba zrealizowanych godzin edukacyjnych w ramach programów profilaktycznych.		
Podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej na temat przemocy domowej poprzez upowszechnianie materiałów edukacyjno-informacyjnych (np. plakatów, ulotek), w tym na temat przemocy ekonomicznej i cyberprzemocy oraz innych zagrożeń ze strony nowoczesnych technologii komunikowania.	szkoły, GKRP, GOPS, biblioteki	2024 – 2028 (na bieżąco)	- wzrost świadomości i umiejętności radzenia sobie z negatywnymi zachowaniami.	- liczba zakupionych publikacji na temat przemocy domowej, - liczba upowszechnionych materiałów edukacyjno-informacyjnych (np. plakatów, broszur, ulotek), w tym na temat przemocy ekonomicznej i cyberprzemocy oraz innych zagrożeń ze strony nowoczesnych technologii komunikowania.		
Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z problemem poprzez: organizację lokalnych akcji i kampanii lub przyłączenie się do ogólnokrajowych kampanii społecznych na temat przeciwdziałania przemocy	szkoła, GOK, GKRP, GOPS, ZI	2024-2028 (raz w roku)	- wzrost świadomości i umiejętności radzenia sobie z negatywnymi zachowaniami.	- liczba lokalnych i ogólnokrajowych kampanii społecznych, w których uczestniczyła Gmina Klukowo, - liczba zorganizowanych akcji lokalnych/kampanii społecznych na temat przeciwdziałania przemocy domowej, w których Gmina Klukowo uczestniczyła, - liczba uczestników akcji lokalnych/kampanii społecznych na temat		

domowej.					przeciwdziałania przemocy domowej.
Rzeczoznawstwo informacyjne o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy domowej.	ZI, GKRPA, GOPS, służba zdrowia	2024-2028 (raz w roku)	- wzrost świadomości i umiejętności radzenia sobie z negatywnymi zachowaniami.	- liczba upowszechnionych informacji o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy domowej.	
Cel 4: Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.					
Opracowywanie potrzeb szkoleniowych kadr, w tym członków zespołów interdyscyplinarnych oraz grup diagnostyczno-pomocowych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	ZI, GOPS, ZI	2024 – 2028 (raz w roku)	- podniesienie kwalifikacji, umiejętności kadry.	- liczba potrzeb szkoleniowych w danym roku kalendarzowym w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	
Systematyczne prowadzenie szkoleń dla wszystkich przedstawicieli podmiotów, podejmujących działania na rzecz rodzin dotkniętych przemocą domową (w tym szczególności zadbanie o sferę psychiczną pracowników poprzez szkolenia z zakresu radzenia sobie ze stresem, motywacji, a także przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu).	GOPS, GKRPA ZI	2024 – 2028 (raz w roku)	- podniesienie kwalifikacji, umiejętności kadry.	- liczba prowadzonych szkoleń, - liczba uczestników szkoleń.	
Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami doświadczającymi przemocy domowej i z osobami stosującymi przemoc domową, w formie m.in.	GOPS, ZI	2024 – 2028 (raz w roku)	- podniesienie kwalifikacji, umiejętności kadry.	- liczba superwizji i innych form wsparcia.	

superwizji, coachingu, doradztwa, grup wsparcia.						
Zapewnienie dostępu pracownikom zaangażowanym w przeciwdziałanie przemocy domowej dostępu do specjalistycznej literatury, materiałów edukacyjnych.	GOPS, ZI	2024-2028 (raz w roku)	- podniesienie kwalifikacji, umiejętności kadry.	- liczba zakupionych i udostępnionych materiałów edukacyjnych dla pracowników pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.		

4. MONITOROWANIE, SPRAWOZDAWCZOŚĆ I ŚRODKI FINANSOWE NA REALIZACJĘ PROGRAMU

MONITOROWANIE

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdania z realizacji Programu podmioty składają do dnia 31 lutego każdego roku do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Klukowie (pisemnie lub elektronicznie).

SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Klukowie do dnia 30 kwietnia każdego roku przedstawia Wójtowi Gminy Klukowo pisemne sprawozdanie z realizacji Programu.

FINANSOWANIE PROGRAMU

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Klukowo, w tym ze środków Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.